Finansutskottets betänkande 1988/89:FiU 3

Statistik över inkomster och skatter (förs. 1987/88:11)

1988/89
FiU3

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker att en översyn görs av innehållet, produktionen och publiceringen av statistiken över inkomster, inkomst- och förmögenhetsskatter. Därvid bör de förslag prövas som förts fram av riksdagens revisorer angående produktionen av statistik över inkomst- och förmögenhetsskatterna (förs. 1987/88:11) och av riksrevisionsverket i rapporten om produktionen av inkomststatistik.

Förslaget

Riksdagens revisorer föreslår i sin framställning (förs. 1987/88:11) beträffande statistiken över inkomst- och förmögenhetsskatterna

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om nödvändigheten av en genomgripande översyn av statistiken,

2. att riksdagen hos regeringen begär en samlad redovisning av de åtgärder regeringen vidtar med anledning av översynen.

Revisorerna konstaterar i sin rapport att den statistik över inkomst- och förmögenhetsskatterna som finns i dag är behäftad med vissa brister vad gäller innehåll, produktion och publicering.

Det är enligt revisorerna angeläget att statistiken i fråga dels tillgodoser informationsbehoven, dels produceras och publiceras på ett rationellt sätt, dvs. så att dubbelarbete undviks och så att informationen lätt kan inhämtas av användarna.

Revisorerna menar att en genomgripande översyn av statistiken på inkomst- och förmögenhetsskatteområdet måste göras i syfte att bota de brister som framkommit vid granskningen. Revisorerna bedömer att avsevärda kvalitets- och samordningsfördelar kan uppnås utan att detta behöver medföra större merkostnader och merarbete, varken för statsverket eller för uppgiftslämnarna.

Revisorerna anser att behovet av statistik över inkomst- och förmögenhetsskatterna bör preciseras. Det gäller främst riksskatteverkets (RSV), riksrevisionsverkets (RRV), statistiska centralbyråns (SCB), konjunkturinstitutets (KI) och finansdepartementets behov. Vidare bör statistikens innehåll ses över. Inkomstbegreppen och klassindelningen bör omprövas. Flera tidsserier bör skapas för att underlätta bl.a. bedömningen av utfallet av olika skattereformer. Statistiken bör kunna produceras snabbare och

1 *Riksdagen 1988/89. 5 saml. Nr 3*

därmed bli mer aktuell. Produktionen av inkomststatistiken bör samordnas mellan RSV, RRV och SCB. Slutligen anser revisorerna att publiceringen av inkomstskattestatistiken måste förbättras. En skattestatistisk årsbok bör skapas.

Uppgifter i anslutning till ärendets behandling

Sedan revisorerna framlagt sin granskningsrapport har RRV fått regeringens uppdrag (1987-06-25) att utreda möjligheter och föreslå åtgärder i syfte att samordna och effektivisera produktionen av vissa inkomstfördelningsundersökningar som genomförs av RRV och SCB.

RRV avrapporterade sitt uppdrag den 13 november 1987. RRV föreslår i sin rapport, *Produktionen av inkomststatistik*, att RRV och SCB för sina undersökningar bör utnyttja möjligheterna till förenklad dataåtkomst som finns genom införandet av den förenklade självdeklarationen och förslaget om standardiserade räkenskapsutdrag för rörelseidkare m.m. Ett särskilt ADB-stöd bör införas för att förenkla uppgiftsinsamlingen till RRV:s taxeringsstatistik och SCB:s undersökning av hushållens inkomster (HINK).

Vidare anser RRV att en gemensam urvalsram bör prövas, att ett storurval för inkomst- och förmögenhetsstatistiken (IoF) och ett delvis gemensamt urval för urvalsundersökningarna HINK och RRV:s taxeringsstatistik bör skapas. Bredden och tidsserieanalysen av uppgifter bör ökas enligt RRV och kvaliteten i publicerad statistik måste höjas.

RRV anser också i sin rapport att skatteförvaltningens roll och ansvar i statistikproduktionen måste preciseras. Samarbetet mellan statistikproducenterna bör ökas.

Utskottet

Statistik över inkomster, inkomstskatter och förmögenhetsskatter är av stor betydelse för att kunna beskriva de ekonomiska resursernas fördelning i samhället. Denna statistik utgör ett oundgängligt underlag för att bedöma bl.a. beskattningens effekter och är grundläggande för prognoserna över skatternas utveckling. Utskottet ser därför mycket positivt på den granskning av statistiken över inkomst- och förmögenhetsskatterna som revisorerna gjort.

Enligt vad utskottet erfarit avser man inom finansdepartementet att utreda vissa frågor i syfte att samordna och effektivisera statistiken på fördelningsområdet.

Utskottet anser att de frågor riksdagens revisorer tagit upp i sin granskning bör kunna prövas i detta sammanhang. Utskottet ser därför inte skäl att nu ta ställning till t.ex. det förslag till ansvarsfördelning mellan de berörda myndigheterna som revisorerna föreslagit. Det är dock angeläget att skatteförvaltningens roll och ansvar i statistikproduktionen preciseras.

Vad gäller revisorernas förslag om en tidigareläggning av den årliga taxeringsstatistiken vill utskottet framhålla att det är av stor vikt att taxeringsstatistiken produceras så snabbt som möjligt. Detta får emellertid

inte ske på bekostnad av kvaliteten. Om en tidigareläggning innebär att statistiken blir mindre tillförlitlig bör den inte genomföras. Det är viktigt för bl.a. den ekonomiska forskningens behov att ha tillgång till korrekta uppgifter för olika inkomstår.

I de sammanhang då ett mer aktuellt underlag måste finnas tillgängligt, t.ex. inför ett beslut om en skatteomläggning, bör andra vägar prövas. Det finns metoder för att skriva fram inkomstfördelningar till ett aktuellt inkomstår. Utskottet berörde detta i sitt betänkande hösten 1986 (FiU 1986/87:3) om inkomstfördelningsstudier.

Utskottet anser också att det vore önskvärt om den nya statistiken kunde belysa omfattningen och utvecklingen av delårsarbetet i Sverige.

Utskottet vill i likhet med revisorerna också understryka behovet av en förbättrad förmögenhetsstatistik. I den nuvarande statistiken kan endast nettoförmögenheten över en viss nivå avläsas. Fördelningen på tillgångar och skulder framgår ej. Förmögenhetens sammansättning och förändringar kan antas ha stor betydelse för hushållens beteende. Inflationen och de snabba värdestegringarna på fastigheter och aktier under senare år har kraftigt förändrat hushållens förmögenhetssituation. Vår kunskap om vilka effekter detta har på hushållens konsumtion, skuldbenägenhet och sparande är mycket liten.

Utskottet tillstyrker med det anförda att en översyn görs av innehållet, produktionen och publiceringen av inkomststatistik. De förslag som riksdagens revisorer och RRV lagt fram i sina rapporter bör kunna prövas i detta sammanhang liksom de synpunkter som remissinstanserna framfört på revisorernas rapport. Vad utskottet anfört med anledning härav bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av förslag 1987/88:11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om en översyn av statistiken över inkomster och skatter.

Stockholm den 27 oktober 1988

På finansutskottets vägnar

Anna-Greta Leijon

Närvarande: Anna-Greta Leijon (s), Anne Wibble (fp), Gunnar Björk (c), Per Olof Håkansson (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Ivar Franzén (c), Carl Frick (mp), Marianne Carlström (s), Sonia Karlsson (s), Jan Björkman (s), Leif Marklund (s), Maggi Mikaelsson (vpk) och Inger René (m).

gotab Stockholm 1988 15984